

Psykisk utviklingshemmet og seksualitet

Spørsmål: Har du noen råd til oss om hvordan vi kan lære vår psykisk utviklingshemmete gutt hvordan han skal forholde seg til jenter? Han har kommet i puberteten og naturlig nok begynt å interessere seg for sånt. Vi ønsker ikke å gjøre ham skamfull over egen seksualitet, men han må jo lære hva som passer seg i ulike situasjoner.

Svar: Psykisk utviklingshemmede mennesker har vansker med å overføre erfaringer fra en situasjon til en annen. Dette gjelder også seksuallivet. I andre sammenhenger får psykisk utviklingshemmede opplæring og undervisning tilpasset sitt evnenivå. Dette omfatter dessverre ikke alltid spørsmål om seksualitet.

Mange psykisk utviklingshemmede er usikre. Når de kommer i puberteten har de begrenset mulighet til å forstå de kroppslige og følelsesmessige endringene som inntreffer. Den intellektuelle utvikling vil variere, men det vil alltid være et stort sprang mellom fysisk og psykisk modenhet. Den fysiske modenheten vil stort sett være som for ungdommer flest.

Den utviklingshemmede har ofte få venner og begrenset mulighet til å få vite om jevnaldrendes seksualitet. Mange kan heller ikke lese slik at de kan tilegne seg kunnskaper på den måten. Pornografiske filmer gjør ofte mer skade enn nytte fordi de ikke skiller mellom fantasi og virkelighet. Det kan derfor være vanskelig for psykisk utviklingshemmede å lære hva som er normal seksuell aktivitet og akseptabel oppførsel. Det er en myte at de har sterkere seksuelle drifter enn andre mennesker. Psykisk utviklingshemmete personer har som regel sterk skyldfølelse for seksuelle lyster og behov, fordi de så mange ganger har blitt møtt med negative reaksjoner hvis de har vist seksuell aktivitet eller interesse.

Det er fint om du kan formidle en positiv holdning til seksualitet og fortelle han sexlivet skal være godt og snilt. Det er viktig at han forstår at han ikke skal gjøre noe med noen som ikke selv har lyst. Gjør han kjent med samfunnets lover og regler. Si for eksempel at seksuell aktivitet er noe han utøver hjemme på rommet sitt. Det er hensiktsmessig av hensyn til andre og ikke minst hans egen sikkerhet. Dessverre er det et faktum at psykisk utviklingshemmede oftere blir utsatt for seksuelle overgrep enn andre. Han bør derfor også lære at han har rett til å bestemme over sin egen kropp.

For å få mer hjelp om hvilke råd du bør gi sønnen din, kan du kanskje kontakte ressurspersoner som kjenner hans diagnose med dens begrensninger. Dette kan være en interesseforening, en spesialpedagog, psykolog eller annen som har erfaring med barn og ungdom med hans funksjonshemning. Hvis dere ikke har en slik kontakt i helsevesenet, kan du kontakte Funksjonshemmedes fellesorganisasjon eller Frambu senter for sjeldne funksjonshemninger for tips om personer du bør snakke med.